

Efter en liten tids uppehåll när det gäller utläggning av texter så ska jag nu försöka mig på ett försök. Anledningen är enkel: Helt enkelt, det tar tid till att försöka ge sig i kast med de Bibeltexter som hänvisas till, men också att det tar tid att hinna reflektera över det som boken tar upp, men jag ska ändå göra ett försök.

Boken jag valt att följa (Scott Bader-Saye *Att följa Jesus i en rädlans kultur - Om tilliten bortom säkerheten. Spricka Förlag, 2007*) Inleder kapitlet som har rubriken Varför oräddhet är en dålig idé om att Bröderna Grimm berättar en märklig saga om en pojke som går ut i världen för att lära sig rädsla. Han har inte mycket kunskap eller många färdigheter, men han har en udda egenskap: han är inte rädd för något. När hans far föreslår att han borde lära sig något användbart, svarar han att han vill "lära sig rysa". Så börjar hans resa mot att lära sig rädsla.

Det som är mest intressant med den här sagan är att pojken inte bara är utan rädsla, utan också utan kärlek eller medkänsla. Han kan inte relatera till andra på ett sätt som verkar mänskligt. Han puttar ner en skadad i ett hörn och går hem för att sova. Han slår en gammal man med en järnstång och verkar helt obekymrad. När han växer upp lär han sig slutligen att rysa när hans fru kastar en hink kallt vatten honom medan han ligger och sover. Han vaknar upp mitt i natten och skriker: "Åh, vad är det som får mig att rysa?...Ja nu vet jag hur jag ska rysa."

Du kanske förstår varför den här sagan inte hör till Grimms mest älskade. Slutet är ett antiklimax, om inte ett fullständigt "godddag yxskaft", och det framgår inte klart om pojken har lärt sig rädsla eller mest har lärt sig bli bestört eller häpen. Men sagan är belysande genom att den kopplar samman brist på rädsla med brist på kärlek. Den som inte älskar något fruktar inte heller att förlora något.

Även om oräddhet kan verka vara något önskvärt, antyder denna folksaga att den kan vara en last. Vi fruktar ondska eftersom det hotar det vi älskar- familj, vänner, gemenskap, fred och själva livet. Det enda säkra sättet att undvika rädsla är alltså att älska mindre eller inte alls. Om vi inte älskade någonting alls skulle vi inte hysa någon rädsla, men det skulle knappast betraktas som någonting bra.

Somliga säger att rädsla och kärlek är varandras motpoler, att vi möter världen i grunden från antingen det ena perspektivet eller det andra. Även om målet att bli mer kärleksfull och och mindre rädd, är förhållandena mer komplicerade. I själva verket är rädsla kärlekens skuggsida. Vårt gensvar på att leva i en farlig värld bör inte att vara göra sig av med rädsla, utan att känna rädsla på rätt sätt, i rätt tid och i rätt omfattning. Återigen kan vi lära oss av Thomas Aquino, som konstaterade att "rädsla föds ur kärlek!". Eftersom rädsla och kärlek går hand i hand, finns det inget sätt att utplåna det ena utan att förlora det andra. Det skulle vara skäl till orro om vi inte hade någon kärlek. Dett hjälper till att förklara var Thomas kallar rädsla för en gåva och oräddhet för en last.

För att ytterligare förklara de här tankarna så ska jag kort dyka ner i kyrkohistorien, som boken också dyker i.

För det första kan rädsla väcka liv i kärlekar som har försumrats. På så sätt kan rädsla vara en gåva. Rädsla finns i sambandet mellan kärlek och begränsning. Vi älskar vår värld mycket, men vår förmåga att bevara det vi älskar är begränsad. Vi deltar ju faktiskt i en livsväv som inbegriper tillväxt och förfall, födelse och dö, seger och nederlag. Begränsning och dödlighet innebär att leva som dödliga i en skapad värld. Begränsning och dödlighet är inte något ont, utan en del av det som Karl Barth kallade skapelsens "skuggsida". Det är skuggor som kastas när ljuset från Gud godhet lyser över en bräcklig och ändlig värld. Kärlek i en föränderlig värld kastar skugga som antyder att förlust är oundviklig. Ju större kärlek, desto större skugga, desto större rädsla. Ju större kärlek, desto större rädsla.

Även om en viss grad av rädsla är normalt och naturligt, får vi inte låta förlustens skugga förminska att älska och njuta av det som finns runt om kring oss.

I sina *Bekännelser* reflekterar Augustinus av Hippo över kärlekens och förlustens smärta när han påminns om en kär vän som dog. Han ger röst åt känslor som är välbekanta för alla som har förlorat någon el älskar. ”..allt jag delat med honom hade utan honom förvandlats till hemska val. Mina ögon sökte honom överallt, men förunnades inte att se honom; allt avskydde jag därför att han inte fanns där, och ingenting kunde säga mig att han skulle komma tillbaka- som när han levde och vara någon annanstans.” Likt många andra som drabbas av förlust drabbas Augustinus att helt och hållet förkasta all kärlek, för varje ny kärlek innehåller frön till ”nya sorgeskällor”. Sedan ber Augustinus: ”Du härskarornas Gud, upprätta oss!.. Ty vart än människosjälén vänder sig naglas hon överallt vid smärta- utom hos dig – även om det är där ädla ting hon fäster sig, utanför dig och utanför sig själv. Dessa ting skulle emellertid inte finnas om de inte vore av dig. De uppstår och förgås; när de uppstår börjar de på sätt och vis att leva, de växer till för att nå sin fullbordan, och när de nått dit åldras de och dör.” Augustinus inser att förgängligheten är inbyggd i en skapad världs natur. Förlust är oundviklig. Endast Gud är utan förändring, endast Gud är evig.

Eftersom kärlek och förlust är något naturligt, är rädsla också det. Rädsla föds ur kärlek, men en föds också ur kunskapen att allt vi älskar är utsatts för fall och död. Att älska är att plantera sorgens frön. Och samtidigt kan ett erkännande av vår begränsning väck tacksamhet. Ibland ser vi det vi älskar tydligast när det är som mest hotat. De som är med om och nära döden upplevelser eller en dödlig sjukdom uppger ofta att de fått en större kärlek till familj och vänner och att de alltmer börjar uppskatta vardagslivet.

Thomas av Aquino konstaterar att ”om rädslan är måttlig, utan att förnuftet störs så mycket, kan den vara till gagn, i den mån den leder till en viss omsorg, och gör att en människa tar emot råd och arbetar med större uppmärksamhet”.

En måttfull rädsla kan genomsyra ens liv och arbete med en känsla av allvar och arbete med en känsla av allvar och vikt. Kanske är därför som klostergrundaren och munken Benedictus av Nursia (ca 480-ca 547), bland ”de goda gärningarnas verktyg” har med maningen ”dagligen ha dödens hot för ögonen”.

Efter att ha diagnostiserats med dödlig cancer, skrev Joseph Cardinal Bernardin, Chicagos ärkebiskop, starkt om den förvandling som han fick gå igenom. När han tillbringade tid bland cancerpatienter och andra med allvarliga sjukdomar upptäckte han att ”de som befinner sig i denna situation ser saker och ting på ett annorlunda sätt. Livet får en ny innebörd, och plötsligt blir det lättare att skilja det väsentliga från det perifera.” I ett herdabrev noterar han att han genom sin cancer ”började inse hur mycket av det som upptar vårt vardagsliv är trivialt och obetydligt”. Denna förändrade blick, detta sanningsenliga seende, kan vara en gåva som växer fram ur våra begränsningar och livnärts av de stunder då rädsla påminner oss om vår bräcklighet. Utan en känsla av hot och rädsla, vaggas vi ibland in i en falsk trygghet som får oss att ta våra kärlekar för givna och därmed upphöra att glädja oss över dem och skydda dem. Rädslan gör oss uppmärksamma på dem och det vi älskar, ty i rädslan föreställer vis oss att förlora allt det vi älskar.

Detta är ett axplock, vi skulle kunna fortsätta att ta del av undervisningen, men jag väljer att stanna här för idag.